

INTÉZMÉNYAKKREDITÁCIÓS ELJÁRÁS

2013/2014

(Harmadik akkreditációs értékelés)

A TAN KAPUJA BUDDHISTA FŐISKOLA

AKKREDITÁCIÓS JELENTÉS

A 2014/8/IX/6. SZ. MAB HATÁROZAT MELLÉKLETE

2014. szeptember 26.

Előző intézményakkreditáció: 2008/6/XII/6. sz. MAB határozat

TARTALOMJEGYZÉK

I. Akkreditációs minősítés	2
II. Minőségértékelés	3
II.1. A főiskola általános helyzetképe	3
II.2. A főiskola kulcsfontosságú eredményei	4
1. Oktatás	4
2. Kutatás-fejlesztés	5
3. Gazdálkodás	5
II.3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata (ESG 1. rész).....	6
1. Intézményi stratégia és eljárások a minőség biztosítására	6
2. Képzési programok indítása követése és rendszeres belső értékelése	6
3. A hallgatói teljesítmények értékelési rendszere.....	7
4. Az oktatók minőségének biztosítása.....	7
5. Tanulástámogatás, eszközök és hallgatói szolgáltatások.....	7
6. A főiskola belső információs rendszere.....	8
7. Nyilvánosság, a közvélemény tájékoztatása	8
III. Az intézmény további működésére vonatkozó javaslatok	8
IV. Az intézményben folyó hitéleti képzések értékelése.....	9
Függelék	16
A Tan Kapuja Buddhista Főiskola által folytatott képzések	16
A látogató bizottság tagjai, az eljárás MAB referensei, a látogatás időpontja.....	16

A TAN KAPUJA BUDDHISTA FŐISKOLA AKKREDITÁCIÓS ÉRTÉKELÉSE

I. Akkreditációs minősítés

<p style="text-align: center;">A Tan Kapuja Buddhista Főiskola</p>	<p style="text-align: center;">2014/8/IX/6. SZ. MAB HATÁROZAT</p> <p style="text-align: center;">A</p> <p style="text-align: center;">A főiskola akkreditációja – az intézményakkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2019. december 31-ig hatályos, a megjelölt hiányosságokra reagáló intézkedési terv 2015. március 31-ig történő benyújtása mellett és 2015 szeptemberében indítandó követő (monitor) eljárás közbeiktatásával.</p>
---	---

Az akkreditációs minősítés indoklása

A nemzeti felsőoktatásról szóló hatályos 2011. évi CCIV. tv. vonatkozó §-ai, illetve a MAB akkreditációs elvárásai alapján **A Tan Kapuja Buddhista Főiskolát a MAB főiskolaként akkreditálja¹**. A jogszabályoknak és az akkreditációs elvárásoknak való megfelelés tekintetében a MAB a következőket állapította meg:

- Az intézmény az Nftv. szerinti^{2 3} képzési szerkezetben folytató képzést⁴.
- Rendelkezik a feladatai ellátásához szükséges állandó oktatói, kutatói karral: a teljes munkaidőben foglalkoztatott oktatóinak létszáma **18 fő**. Emellett az alaptevékenységének ellátásához szükséges oktatók és kutatók legalább **hatvan** százalékát munkaviszony, illetve munkaviszonnyal azonos elbírálás alá eső jogviszony keretében foglalkoztatja (**24 főből összesen 18 fő: 75%**).
- **Nem teljesül** az a törvényi előírás, hogy a munkaviszony, illetve munkaviszonnyal azonos elbírálás alá eső jogviszony keretében foglalkoztatott oktatók, kutatók **legalább egyharmadának** legyen tudományos fokozata. Az értékeléskori állapot szerint **24 főből összesen 5 fő rendelkezik PhD fokozattal, ez 21%**. További 5 fő „*dharmatanár*” egyházi (buddhista) besorolás birtokosa, ez a főiskola foglalkoztatási követelményrendszer szerint a főiskolai docensi világi besorolással egyenértékű.
- Rendelkezik a képzéshez és a tudományos kutatáshoz szükséges tárgyi feltételekkel (megfelelő épülettel – benne a funkciók teljesítésére alkalmas szervezetszerű terekkel; előadóteremmel, szemináriumi helyiséggel, intézményi könyvtárral, informatikai háttérrel, megfelelő hozzáférésekkel – valamint diákétkezési lehetőségekkel) és pénzügyi eszközökkel. Kollégiummal, vagy kollégiumi férőhelyekkel a főiskola nem rendelkezik.
- Az intézményi dokumentumok⁵ kidolgozottak, rendelkezésre állnak.
- Az intézmény minőségbiztosítási és – fejlesztési folyamatai – ennek keretei között a vezetési, tervezési, ellenőrzési, mérési és értékelési eljárások – megfelelőek.

Az intézmény **2015. március 31-ig dolgozzon ki intézkedési tervet** a következők tekintetében:

- a tudományos fokozattal rendelkező oktatók törvény szerinti arányának elérésére,
- a tudományos fokozattal rendelkező tantárgyfelelősök biztosítására (mindkét képzésben),
- a tantárgyfelelősök túlterheltségének megszüntetésére (mindkét képzésben).

Az intézkedési terv végrehajtását a MAB **nyomon követési (monitor) eljárás keretében értékeli**.

¹ Nftv. 115. § (4) Az e törvénynek megfelelő fenntartási rendszert, intézményi, szervezeti felépítést, személyi feltételeket – ha e törvény eltérő rendelkezést nem tartalmaz – a **felsőoktatási intézményeknél 2015. szeptember 1-jéig kell kialakítani**.

² Nftv. 6. § (2) Legalább két képzési, illetve tudományterületen vagy művészeti ágban, legalább négy szakon, a következő választható képzési szerkezetben folytat képzést: alapképzés, vagy alap- és mesterképzés, vagy alap-, valamint mester- és doktori képzés, vagy mester- és doktori képzés.

³ Az Nftv. 91. § (5) **Hitéleti képzést folytató felsőoktatási intézmény** a főiskola elnevezést akkor is használhatja, ha egy képzési területen, egy szakon jogosult alapképzés folytatására.

⁴ Ld.: a *Függelékben* felsorolt szakok jegyzékét

⁵ Alapító okirat; küldetésnyilatkozat; organogram; szervezeti és működési szabályzat; minőségbiztosítási és minőségfejlesztési szabályzat; az előző akkreditáció MAB határozata.

II. Minőségértékelés

II.1. A főiskola általános helyzetképe

„Hogyan szól egy tenyér tapsa?”
Hakuin zen mester (1686-1769)

Honnan – hova tart a főiskola?

A Tan Kapuja Buddhista Főiskolát (TKBF) a Tan Kapuja Buddhista Egyház alapította 1991-ben, azal a céllal, hogy „a rendkívül sokszínű és gazdag buddhista hagyomány tanításait Magyarországon is közkinccsé tegye. (...) Lelkileg és szellemileg egyformán érett, integrált személyiségű embereket szeretnénk képezni, akik a megismerés útján semmilyen módszert nem utasítanak el, így az élő irányzatok tanításait és a hagyományos kommentárokat éppúgy tudják használni és méltányolni, mint a tudományos keletkutatás, a filozófia, a nyelvtudomány és a kultúranropológia eszközeit. Legyenek képesek arra is, hogy itt és most, Magyarországon valósítsák meg a buddhizmus tanításait, világiak és szerzetesek részére kidolgozott életgyakorlatát. Önálló szellemi utat járva ismerjék fel a hagyományos buddhista tanításnak a modernkori emberre gyakorolt kiegyensúlyozó és átformáló hatását.”⁶

Alapítása óta a főiskola a fenti küldetés megvalósítása érdekében nagy utat járt be, nem zökkenőktől mentesen. A szabályozási, működési feltételrendszer változásai mellett belső nehézségekkel is meg kellett birkóznia: meg kellett találnia az egyensúlyt az alapítók által képviselt hitéleti-gyakorlati fókusz és az általános felsőoktatási-szakmai, „elméleti” irányultság között, ráadásul szinte „vészhelyzetben”, a gazdasági-fenntartási ellehetetlenülés határán. A 2010-ben hivatalba lépett új rektor – 8 tagú tanácsadó testület bevonásával –, ha nem is személyi áldozatok nélkül, de sikerrel oldotta meg a feladatot. 2012-re konszolidálták a főiskola gazdasági helyzetét és kialakították a buddhizmus általuk követett *théraváda* hagyományának hitéleti bázisán az oktatás – kutatás – szolgáltatás jövőképi összhangját, nemzetközi nyitással kiegészítve.

A 2008-as intézményakkreditációs értékelés javaslata volt a belső minőségbiztosítási visszacsatolások további finomítása, a partnerek szélesebb körében lefolytatott elégedettségi vizsgálatok eredményeinek felhasználása. A főiskola jól érzékelhetően törekszik, hogy a korábbi akkreditáció ajánlásait kövesse (pl. oktatói kar minősítettségi arányának javítása), de még mindig van feladat ezen a területen.

Az intézmény új képzések kialakításával, nemzetközi együttműködéssel igyekszik külföldi hallgatókat is megszólítani, s a magyar hallgatók számára szélesebb körben használható végzettséget biztosítani.

A főiskola dokumentumai, szervezete, vezetése, intézményi stratégia

A főiskola alapidokumentumai rendelkezésre állnak, többségük az intézmény honlapján (www.tkbh.hu) elérhető (küldetésnyilatkozat, szervezeti felépítés, Szervezeti és Működési Szabályzat, Minőségbiztosítási és Minőségfejlesztési Szabályzat, további belső szabályzatok). Részletes intézményfejlesztési tervvel a főiskola nem rendelkezik (ez csak az állami fenntartású intézményektől elvárt), készítettek azonban a küldetésnyilatkozatra építve egy *Elvi cselekvési programot* (2011. március), mely az igen őszinte és önkritikus problémafeltárás mellett a stratégiai előrelépési elemeket is kijelöli. Emellett az önértékelés egyik függelékeként a főiskola benyújtott egy *Intézményfejlesztési céltérkép (2013-2016)* című dokumentumot, ebben – egyebek között – a külföldi hallgatók vonzása, s az alkalmazott kutatók főiskolája minősítés megszerzése is szerepel célkitűzésként. Elkészítettek továbbá egy *Gazdálkodási jövőkép (2014)* című dokumentumot is, melyben az elmúlt időszak részletes, adatszerű áttekintése után vázolják gazdálkodási terveiket a következő néhány évre vonatkozóan. A rendelkezésre álló dokumentumok kidolgozottsága megfelelő, de frissítésükre, aktualizálásukra – különösen a legfrissebb jogszabályi háttér alapján – szükség van.

Az intézmény élén a rektor áll, munkáját egy-egy oktatási-, külügyi- és tudományos rektorhelyettes, valamint a gazdasági igazgató segíti. Az intézmény Szenátusának minden oktató tagja, az egyéb dolgozók és a hallgatók képviselői mellett.

Az intézményi szintű együttműködés jól és rugalmasan működik az oktatási feladatok megvalósításában (kis intézményi szervezet, kevés hallgató, a hallgatói képzési igények, javaslatok messzemenő figyelembe vétele). Bővítési lehetőségek az intézményközi együttműködésben rejlenek. Ajánlható stratégiai célkitűzésként, hogy a főiskola képzései átjárhatóbbak legyenek (pl. törekvés legyen más

⁶ <http://www.tkbh.hu/foiskola/bemutakozas>

intézményekben alapfokozatot szerzett jelentkezők felvételére a mesterképzésbe). Fontos lenne intézményközi együttműködések kidolgozása pl. a könyvtár fejlesztésére, vagy nemzetközi adatbázisok használatára.

A főiskolai C-SWOT analízis

A főiskola által készített C-SWOT elemzés reális, jó helyzetértékelés. A működést *korlátozó* tényezők között – az általános forráshiány, a hallgatói létszámcsökkenés és romló szociális helyzet, valamint a fenntartó egyház megszabta keretek mellett – kiemelik a hazai szabályozási környezet gyakori változását, kiszámíthatatlanságát, s ebből következően a hosszabb távú tervezés lehetetlenségét. A főiskola egyik legfontosabb *erőssége* a kis méretből és speciális fókuszról adódóan a szoros, rendkívül személyes viszony az oktatók és a hallgatók között. A nemzetközi kapcsolatok kiváló minősítése itt talán túl hangsúlyos, ezzel szemben a hazai intézményközi együttműködésekre egyelőre kevés figyelem jut. *Gyengeségként* említik a hallgatói lemorzsolódást, s a nem elég hatékony kommunikációt a különböző hazai buddhista közösségekkel. A *lehetőségek* közül a főiskola által évenként szervezett Buddhista Nyári Egyetem oktatásba való szervezettebb bekapcsolása, valamint az európai buddhista intézmények helyi befogadásának előmozdítása emelhető ki, melyekhez javaslatként hozzátehetjük az intenzívebb hallgató toborzást a főiskola képzéseire. A *veszélyek* között a finanszírozás és a további hallgatói létszámcsökkenés szerepelnek, s itt is megjelennek a fenntartó egyház által meghatározott, esetleg korlátozó keretek.

Az elemzés részeként a főiskola lehetséges stratégiai irányokat is megfogalmaz, melyekből az oktatók és hallgatók motivációjának erősítése, a szorosabb együttműködés a fenntartó egyházzal, s a képzések gyakorlati alkalmazhatóságának erősítése, új (pedagógiai) képzés indítása emelhető ki.

II.2. A főiskola kulcsfontosságú eredményei

1. Oktatás

A főiskola képzési szerkezete, a képzések eredményessége

A főiskola a *buddhista tanító* alap- és mesterszakon képez hallgatókat, alapképzésben nappali és esti képzésben, mesterképzésben csak nappalin. A küldetésnek, célkitűzéseknek megfelelően meglehetősen széles az oktatott tananyag spektruma, a buddhista törzsanyag mellett a klasszikus és modern keleti nyelvekre, összehasonlító vallástörténeti és filozófiai tanulmányokra is kiterjed, vallásbölcseleti, különböző nyelvi-kultúrtörténeti, valamint *budo (aikido)* szakoktatói szakirányokkal. Az alap- és mesterszak mellett új képzésként tervezik a *hittanár-nevelőtanár* osztatlan tanárszak indítását, valamint nemzetközi együttműködésben egy további mesterszak hazai elérhetőségét (*Buddhist Studies*, a thai-földi *Mahachulalongkornrajavidyalaya University* [MCU] általi diplomakiadásával), továbbá szintén együttműködés révén való bekapcsolódást a PhD képzésbe. A tervezett angol nyelvű képzés magas költsége (4.000 USD/félév) miatt ugyanakkor kétséges, hogy elérhető lesz-e jelentős számban magyar hallgatók számára.

Viszonylag magas az érdeklődő, a főiskolát elkezdő hallgatók száma (évente 60-80 fő), de jelentős a lemorzsolódás. A konkrét lemorzsolódási okok ismeretében lehet felvetni a felvételi követelmények, vagy a képzés struktúrájának módosítását. A statisztikai adatokból az is vélelmezhető, hogy az alapképzésből kikerülők számával közel azonos a mesterképzésre jelentkezők száma. Mesterszakos diplomát viszont csak a hallgatók mintegy 30%-a szerez, amely ismét nagy lemorzsolódást, illetve nyelvviszghahiányt mutat. A főiskola 1991–2013 között 1968 diákkal létesített hallgatói jogviszonyt, közülük eddig 375 hallgató tett záróvizsgát. A 2009–2013 közötti időszakban záróvizsgát tett 201 hallgatóból 36 fő nyelvviszga hiányában nem kapott diplomát.

A képzések eredményessége jó, az évfolyamonkénti tanulmányi átlagok 4,1 – 4,8 között szóródnak. Az akkreditációs látogatás során a hallgatók visszajelzése egyértelműen azt mutatta, hogy számukra a megszerzhető tudás jól hasznosítható az életben és más képzésekben is.

A hallgatók TDK munkában való részvételi aránya nem túl magas, mutat némi hullámzást, de a hallgatói létszám függvényében elfogadható. A főiskola hallgatói 2010 óta a nagyváradi PTDK-n is részt vesznek, helyezéseket érnek el. A hazai OTDK versenyeken való aktívabb szereplés ajánlható.

A *Buddhista Nyári Egyetemet* neves tudósok (pl. *Richard Gombrich*) és buddhista tanítók bevonásával 2011 óta rendezi meg a főiskola (a kurzusok a résztvevők számára térítéskötelesek).

Végzetek elhelyezkedése

Bár a főiskola speciális tudásanyagot közvetít, azt mégis nagyon széles körben tudják használni a hallgatók. Nyilvánvaló ugyanakkor, hogy elsősorban más képzésekhez társítva hasznosítják az itt szerzett ismereteket és készségeket.

A főiskola 2013 őszen végzett pályakövetési felmérést az előző 5 évben végzetek körében. A válaszarány a hasonló felmérésekhez viszonyítva magasnak mondható, 40%-os volt. A válaszadók többsége (58%) hasznosnak találta a tanultakat. A tananyag bővítését a pedagógia, pszichológia, tanításmódszertan, nyugati nyelv területén tartják kívánatosnak. Keveselltek a gyakorlatok (szertartások) számát, s nem voltak elégedettek a főiskola által nyújtott karrierlehetőségekkel. A válaszolók 56%-a már tanulmányai idején is folyamatosan dolgozott, a többiek fele a végzés utáni egy éven belül munkába állt.

A visszacsatolások felhasználása még nem érhető tetten a képzési stratégia alakításában. Inkább az általános munkaerő-piaci elvárásoknak megfelelő témák – gazdaságtudományok, környezettudatosság, új mentálhigiénés területek – jelennek meg az oktatásban.

Összességében a végzetek munkaerő-piaci megfelelése kielégítő.

2. Kutatás-fejlesztés

Az intézményben tudományos műhelyként működik a *Kelet-Nyugat Kutatóintézet*. Ennek feladata a tudományos kutatások és a publikációk összefogása. A hazai és nemzetközi konferenciák megszervezésén és lebonyolításán túl elsődleges feladat lenne a hazai és a nemzetközi kutatási tevékenység erősítése, különösen egy-egy kutatási téma vagy terület kiemelt fejlesztése. Ebben a pályázati lehetőségek hatékonyabb kiaknázása is nagyobb távlatokat nyithat.

A 2008 óta megjelenő *Keréknymok* című folyóirat színvonalas kiadvány. A 2008 óta kiadott könyvek és jegyzetek igen jelentős és fontos eredmények. Célszerű lenne az eredmények és a főiskola erősségeinek ismeretében egy kutatási stratégiát készíteni a következő 10 évre.

Az intézmény az európai felsőoktatásban egyedülálló helyet tölt be (egyedüli buddhista hittudományi főiskola), mely szerepét a jövőben erősíteni szeretné. Élénk nemzetközi kapcsolatokat ápol többek között a thaiföldi MCU buddhista egyetemmel, ennek az együttműködésnek az eredményeként indulhat el a főiskolán a már jelzett *Buddhist Studies* mesterképzés. A jól működő nemzetközi kapcsolatok mellett ugyanakkor érdemes lenne megfontolni a hazai tudományos élettel is a szorosabb együttműködést. A főiskola folyóirata, a *Keréknymok* mellett az oktatók publikációs jelenléte más, hazai és nemzetközi tudományos folyóiratokban lehetne erősebb, érdemes lenne nagyobb hangsúlyt fektetni arra, hogy az oktatók az általuk oktatott tudományterületeken is minél jelentősebb, tudományosan értékelhető publikációs tevékenységet fejtsenek ki. Van, akinél ez már így van, de másoknál vannak még hiányosságok e téren. (Itt jegyezzük meg, hogy a Magyar Tudományos Művek Tárában – MTMT – nem minden oktatónak vannak feltöltve a publikációi.) Meggondolandó volna továbbá, ha már a főiskolához kötődik egy Magyarországon egyedülálló buddhológiai folyóirat, több „külsős”, a buddhizmussal foglalkozó, de nem a főiskolán tanító tudós bevonása a *Keréknymok*ban való publikálásba.

A főiskola országos és nemzetközi kapcsolatainak fejlesztése egyaránt megkívánja a multidiszciplináris nyitást, s a széleskörű együttműködési formák kialakítását.

3. Gazdálkodás

A főiskola gazdálkodása körültekintő és felelősségteljes, az utóbbi évek válságát eddig sikeresen menedzselő. A működés finanszírozásának elemei az állami támogatás (beleértve a hallgatói juttatásokat), hallgatói költségtérítés, s 2011-től a fenntartói támogatás. Az utóbbi két bevételi forrás szerény, 10–18 %-os részarányt képvisel. A hallgatói költségtérítés az összbevételből egyre növekvő részarányt mutat (3,5 %-ról 14 %-ra), ezt nem a növekvő önköltséges hallgatói létszám, hanem a térítési díj 2010 óta jelentős emelése okozza. Az állami támogatás összege 2008-ban érte el csúcspontját, azóta nominálisan – és arányában is – folyamatosan csökken.

Összességében a főiskola sikeresen vészelte át az eddigi válságos időszakot köszönhetően a 2010-es gazdasági stratégiaváltásnak is. A 2012-es beruházási „szünet” után újra megindultak a fejlesztések, s a *Gazdálkodási jövőkép* c. dokumentumban meghatározottak szerint 2015-re már jelentősebb beruházást terveznek. A működés finanszírozása tekintetében további előrelépési lehetőség lehet még pályázati pénzek bevonása a gazdálkodásba, különös tekintettel a 2014–2020-as EU költségvetési időszak nyújtotta forrásokra.

II.3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata (ESG 1. rész)

1. Intézményi stratégia és eljárások a minőség biztosítására

A TKBF minőségbiztosítási rendszere lényegében megfelel a vonatkozó jogszabályi előírásoknak, illetve az ENQA – ESG és a MAB követelményeinek. A főiskola minőségpolitikáját az 1996-ban elfogadott küldetésnyilatkozat alapozza meg, amely időtállóan bizonyult, funkciójának betöltésére jelenleg is alkalmas. A képzési programok és a kiadott diplomáik minőségét biztosító eljárásokat szabályzatok formájában határozták meg. A szabályozási rendszer teljes körűnek és magas színvonalúnak ítéltető.

A minőségbiztosítási munka irányítására 2008-ban *Minőségbiztosítási Bizottságot* hoztak létre, amelynek a fenntartása a 2011-ben bekövetkezett kényszerű elbocsátások hatására jelentősen megnehezült. Ezért a bizottság hatáskörébe tartozó, a minőségbiztosítás területén elvégzendő feladatokat decentralizálták, más szervezeti egységekhez delegálták. A rektor a nagyarányú elbocsátások idején létrehozta tanácsadó testületét, a *Rektorátust*, amely konszenzusos döntéseivel és új minőségbiztosításon alapuló kritériumrendszer alapján segítette a munkáltató személyekre vonatkozó döntéseit. A Rektorátus a minőségbiztosítással kapcsolatos döntésekben javaslataival segíti a rektort. A minőségbiztosítás alapvető, a képzésre vonatkozó feladatait a *Törzsanyagi Tanács* végzi el, amely Minőségbiztosítási Bizottságként is működik, míg az ezzel kapcsolatos technikai irányítást a *Tanulmányi Osztály* és az általános rektorhelyettes felügyeli. Mindezeket túl a különböző bizottsági tagok és munkatársak az oktatási és kutatási, továbbá az intézménnyel kapcsolatos egyéb irányú tevékenységük során figyelembe veszik a minőségbiztosítási alapértékeket és követelményeket. A minőségbiztosítás szervezeti rendszere bonyolult, főként döntési mechanizmusát tekintve.

A küldetésnyilatkozat, a minőségpolitika és a kapcsolódó eljárások nívós kiadványban jelentek meg, illetve a főiskola honlapján hozzáférhető a külső érdeklődő számára is. A 2008-ban elfogadott *Minőségbiztosítási és Minőségfejlesztési Szabályzat* főbb alapértékei a humanizmus, az értékörzés, az értékteremtés, a nyitottság, az átláthatóság, a tolerancia és a kiszámíthatóság. A szabályzatban kitűzött célok között a minőségirányítási rendszert a következő kritériumok mentén határozzák meg: a képzési kapacitás minőségének értékelése, az érdekelt felek (hallgatók, végzettek, munkatársak, fenntartó egyház) igényeinek rendszeres gyűjtése, elégedettségük folyamatos mérése és elemzése. Ezeket a tevékenységeket rendszeresen végzik, a kapott adatokat és az elemzések eredményét beépítik a döntéselőkészítő folyamatokba, a fejlesztési programokba. A minőségbiztosítás fő területei: a minőségirányítás, a mérés és értékelés, valamint a minőségfejlesztés.

A rendszeres, dokumentált minőségfejlesztési projekteket a főiskola adatok gyűjtésével és elemzéssel alapozza meg, előkészítve a szükséges és lehetséges intézkedéseket, azok végrehajtását és értékelését. Az előző akkreditációs eljárás óta eltelt időszakban több alkalommal folytattak pályakövetési vizsgálatot a végzett hallgatók körében. Elvégezték az oktatók minősítését egy jól átgondolt szempontrendszer alapján, amely a kényszerű elbocsátások egyik bemenő adathalmaza is volt. Félévenként kerül sor az oktatók elektronikus formában történő hallgatói értékelésére, amelyet szintén követnek szükség szerint intézkedések. Megállapítható, hogy eredményesen alkalmazzák a TQM PDCA elvét a minőségfejlesztéssel kapcsolatos tevékenységben.

A főiskola vezetőségének minőségügyi elkötelezettsége magas szintű. Ez megnyilvánul a rendszer működéséhez szükséges erőforrások biztosításában, a szabályozások elkészítésében, a működés értékelésében, a meghozott fejlesztési intézkedésekben. A munkatársak hasonló pozitív attitűdje tapasztalható, ennek meglétét a hallgatók széles köre is megerősítette a velük való találkozás során. A fenntartó egyház tanácsának tagjai közül néhányan oktatóként részt vesznek a képzésben, így képesek megítélni a folyamatok működését.

2. Képzési programok indítása követése és rendszeres belső értékelése

A *Minőségbiztosítási és Minőségfejlesztési Szabályzat* szerint a képzési kapacitást és a képzések minőségét rendszeresen értékelik. Ehhez kérik-figyelik a hallgatók, a végzettek, a munkatársak és a fenntartó egyház véleményét. Az értékelések nyomán megtörténik a képzési programok felülvizsgálata és a KKK adta lehetőségeken belüli korrekciója. Így pl. a korábbi képzési szerkezetben szerepelt három dharmatanitói, önálló szakképzetséget nem eredményező szakirányt (théraváda, zen, tibeti) 2010-ben

összevonták, ezzel javítva a képzés hatékonyságát. A tanterveket a főiskola 2014-ben megújítja, egyszerűsíti, a túlzott specializálódást, szétaprózódást elkerülendő. Terveik között szerepel továbbá a „digitális pecsét” bevezetése, mely az *e-learning* alapú oktatási programcsomagjaiknak a főiskola általi hitelesítését jelenti. Ezzel a megoldással lépést kívánnak tartani a nemzetközileg egyre nagyobb teret nyerő új oktatástechnológiai megoldásokkal (pl. MOOC – *Massive Open Online Courses*).

3. A hallgatói teljesítmények értékelési rendszere

A *Tanulmányi és Vizsgaszabályzat* (TVSZ) rendelkezésre áll, legutóbb 2014 márciusában frissítették. Benne a tanulmányi teljesítmények értékelése részletesen szabályozva van. A TVSZ a fogyatékkal élő, speciális szükségletű hallgatókra, az őket megillető kedvezményekre is kitér. A dokumentum a főiskola honlapján elérhető.

Az egyes kurzusokra vonatkozóan a hallgatói teljesítmények értékelésének követelményrendszerét – a TVSZ adta kereteken belül – az adott oktatók határozzák meg és teszik közé a félévek kezdetén. A gyakorlati jegyes tantárgyak vonatkozásában egyéni, személyre szabott értékelést kapnak a hallgatók. A viszonylag kis hallgatói létszám és a már jelzett közvetlen oktató-hallgató kapcsolat lehetővé teszi, hogy a tudásanyag átadása és számonkérése mellett az oktató a hallgató személyes fejlődését is segítse. A záróvizsgát a Záróvizsga Bizottság értékeli, mely a szakdolgozat elemzésével, valamint az elszámított tananyag szóbeli kifejtése alapján állapítja meg a vizsgázó felkészültségét.

4. Az oktatók minőségének biztosítása

A 2010-re előállt nehéz gazdálkodási helyzetben a főiskola jelentős elbocsátásokra kényszerült, a teljes alkalmazotti létszámot 48 főről 28 főre csökkentették. A főállású oktatók száma 2009-ben 31 fő volt, 2014-ben pedig 18 fő. A minősítettségi arány javult, a korábbi 7 minősített oktatóból 5 maradt. A létszámcsoökkentés rendkívül körültekintő módon történt. Az oktatók 18 paraméter mentén készítettek magukról és kollégáikról (ön)értékelést, ezeket közösen elemezték, kiértékeltek, s a közösen megállapított eredmény határozta meg, hogy végül mely oktatóktól válnak meg (3 oktató önként távozott). Ezeket a belső értékelési szempontokat a főiskola mindmáig következetesen érvényesíti, a nem oktató alkalmazottak tekintetében pedig 10 értékelési szempontot alkalmaz.

Az arány javulása ellenére az oktatók minősítettsége egyelőre nem éri el az Nftv. által előírt mértéket. Komoly gond továbbá az oktatói utánpótlás, egyre magasabb az oktatók átlagéletkora. Nem szerencsés, ha a jövőben kizárólag saját nevelésű oktatói gárdára szeretnének támaszkodni. Fontos követelmény lenne a tanárok alkalmazásánál a nagyobb nyitottság, több, akár külföldi oktatási intézményben szerzett diploma. Ugyanakkor nyilván gazdasági kérdés a jól képzett oktató megfizetésének lehetősége.

Az oktatók publikációs teljesítménye igen nagy eltéréseket mutat. Mind a publikációk minimálisan elvárt mennyiségét, mind a megjelenés helyét az oktatók főiskolai minősítésében figyelembe kellene venni.

Igen szerények az oktatók munkafeltételei (saját iroda, számítógép). A magasabb minőségi elvárások mindenképpen össze kell, kapcsolódjanak a munkafeltételek javulásával (infrastrukturális bővülés).

5. Tanulástámogatás, eszközök és hallgatói szolgáltatások

A tanulástámogatás legfontosabb eszköze a könyvtár, mely jelenleg mintegy 15 ezer kötetes állományal rendelkezik. A buddhizmus szakirodalma és három hagyatéki anyag mellett tágabban az ázsiai országokra vonatkozó vallási, filozófiai és művészeti tárgyú könyvekhez is hozzáférnek itt a hallgatók.

A hallgatói érdeklődésnek a papíralapú forrásoktól az elektronikus források felé való elmozdulását követve a 2013/14-es tanévben kísérleti jelleggel Moodle *e-learning* rendszert vezetett be a főiskola, mintegy 40 kurzusra kiterjedően. A tapasztalatok feldolgozása folyamatban van.

Az anyagi lehetőségeket és a kis hallgatói létszámot tekintve jó a főiskola számítógépes felszereltsége (11 számítógép internetes elérhetőséggel, külön gépteremben), a gépek oktatási napokon, munkaidőben állnak a hallgatók rendelkezésére. (A hallgatók a velük való beszélgetés során nem jeleztek ennél jelentősebb hozzáférési igényeket.)

Az infrastruktúra szerény, de a főiskola méreteihez képest elfogadható, az oktatási terek biztosítottak, kihasználtságuk jó. Kiemelhető a központi szertartásterem, mely tágassága mellett szép kialakításával is inspiráló környezetet biztosít a tudásátadás és a meditációs gyakorlatok számára. Kollégiumi elhelyezést nem tud biztosítani a főiskola a hallgatói számára, ezen a területen fontos volna az előrelépés.

Az intézményben tutori rendszerben segítik az idősebb hallgatók a fiatalabb évfolyamok hallgatóit. Az oktatók általi személyes tanulástámogatás a hallgatók igényei szerint rugalmasan alakítható, minden igényt és elvárást igyekeznek az oktatók figyelembe venni, és a gördülékeny kapcsolattartás révén mindenre választ kapnak a hallgatók. A Tanulmányi Osztály munkájával a hallgatók elégedettek, a Neptun-rendszer működtetése is jó. A legkiválóbb hallgatók részére a főiskola ösztöndíj programot működtet, valamint saját pedagógusi pályamodellt is kínál.

6. A főiskola belső információs rendszere

Az intézményben igen jó a belső információáramlás. Alapja a közvetlenség, személyesség és a jó emberi kapcsolatok, a bizalomra épülő tanár-diák viszony, amely a buddhizmus alapvető tanításaiból merít. Az információáramlás hagyományos belső csatornáit a faliújság, a belső levelezőlista (külön az oktatók és alkalmazottak, valamint a hallgatók számára), továbbá a Neptun-rendszer. A főiskola intenzíven használja a *Facebook* közösségi portált is, mind belső, mind külső kommunikációs célokra. Előbbit illetően külön-külön zárt *Facebook*-csoportot működtet a felvételizők, a hallgatók és a végzetek számára.

A főiskola honlapján részletes tájékoztatást nyújt a hallgatók számára egyebek között a tantárgyfelvétel módjáról és a tanulmányi ösztöndíj számításáról.

7. Nyilvánosság, a közvélemény tájékoztatása

A főiskola honlapjának (www.tkb.hu) kialakítása tetszetős, gazdagon illusztrált, struktúrája átlátható, jól követhető, frissítése rendszeres. (Az oktatók felsorolása nem naprakész.) Az érdeklődők nemcsak a főiskolára, hanem az egyházra, kisebb közösségeire és a főiskola mellett további intézményeire vonatkozóan is részletes információkat találnak itt.

A főiskola kifejezett PR tevékenységet nem folytat, ez talán abból is fakad, hogy a buddhizmus nem tartozik a térítő vallások sorába. Az érdeklődő hallgatók többsége valamilyen személyes ismeretség alapján jelentkezik az intézménybe. A jövőre vonatkozó tervek, célkitűzések megvalósításához (pl. külföldi hallgatók vonzása) szükséges volna a főiskola PR tevékenységének erősítése.

III. Az intézmény további működésére vonatkozó javaslatok

1. Az intézmény dolgozzon ki intézkedési tervet a tudományos fokozattal rendelkező oktatók törvény szerinti arányának elérésére, és annak eredményéről nyomon követési (monitor) eljárás keretében számoljon be a MAB-nak.
2. Célszerű volna egy részletes intézményi kutatási stratégia kidolgozása, amely épít a meglévő oktatói állományra, de együttműködések formájában más intézményeket és kutatókat is bevon a főiskola munkájába.
3. Hazai felsőoktatási intézményekkel való szorosabb kapcsolat, együttműködések kialakítása.
4. A jogszabályi változások követése az intézmény alapdokumentumaiban.
5. Az *Alapító okirat* közzététele az intézmény honlapján.
6. A minőségbiztosítás szervezetének és döntési mechanizmusának egyszerűsítése.
7. A *Minőségbiztosítási és Minőségfejlesztési Szabályzat* felülvizsgálata, aktualizálása és az intézményi gyakorlattal összhangba hozása.
8. Az intézményi önértékelés legalább kétévenkénti áttekintése, a szükséges fejlesztési intézkedések meghatározása.
9. Infrastruktúra fejlesztési lehetőségek feltárása, különös tekintettel a nem budapesti hallgatók kollégiumi elhelyezésére, valamint az oktatói irodákra.
10. PR tevékenység erősítése a hallgatók toborzása érdekében.

IV. Az intézményben folyó hitéleti képzések értékelése

<i>A Tan Kapuja Buddhista Főiskola</i>	Akkreditációs minősítés
<p><i>buddhista tanító</i> alapképzési szak (6 félév)</p> <p>szakindítási MAB határozat: 2005/10/VII/2/15</p>	<p>2014/8/IX/6/1. SZ. MAB HATÁROZAT</p> <p style="text-align: center;">A</p> <p>A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2019. december 31-ig hatályos.</p> <p>a megjelölt hiányosságokra reagáló intézkedési terv 2015. március 31-ig történő benyújtása mellett és 2015 szeptemberében indítandó követő (monitor) eljárás közbeiktatásával.</p>

1. A jogszabályi és az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A képzési terv

A tanterv megfelel a jogszabályi követelményeknek és biztosítja a KKK-ban rögzített képzési célok elérését. A képzés célja a buddhizmus minél szélesebb körű megismertetése (történet, alaptanítások, filozófiai iskolák, meditációs praxis, stb.). Ennek a tanterv eleget tesz, hiszen a *théraváda* szentiratok ismeretétől kezdve a zen buddhizmusig sokféle ismeretet ad át. Lényeges, hogy a buddhista szövegek nyelveit is tanítják (szanszkrit, páli, japán), bár az utóbbi években sajnos több keletkutató szakember távozott a főiskoláról, s hiányuk érezhető az oktatásban is. A KKK-ban megnevezett szakirányokból (ezek az Nftv. 108. § 33. pontja szerint már nem minősülnek szakirányoknak) nem indul mindegyik tanévben valamennyi, a jelentősen lecsökkent tanári állomány ezt nem is tenné lehetővé.

Személyi feltételek

A főiskolán a szak és a szakirányok kettős vezetés alatt állnak: a szakmai és a hitéleti vezetés (egyházi felelős) párhuzamos felügyelete érvényesül. Az egyház képviselőinek elmondása alapján erre a buddhista lelkiség és gyakorlat oktatásban való megjelenésének ellenőrzése végett van szükség. Ebben is tetten érhető egyfajta tudomány iránti bizalmatlanság az egyház részéről, amely nyilván a 2010-ben bekövetkezett radikális átalakuláshoz vezető konfliktusokban gyökerezik. Javasoljuk az egyszemélyi felelős szakmai vezetésre való átállás megfontolását. A hitéleti felügyelet biztosítására esetleg más, intézményen belüli szervezeti forma is kialakítható. Minden szakmai szak- és szakirányfelelős minősített (PhD), mindegyikük teljes munkaidőben foglalkoztatott (T) oktató.

Ugyancsak a fent jelzett bizalmatlanságra vezethető vissza az oktatói utánpótlás biztosításában kimondott célja a főiskolának, ti. hogy „belső képzések segítségével” növeljék oktatóik létszámát. Mint az önértékelésben írják: „Erre azért van szükség, mert a nem saját nevelésű tanárok alkalmazása mindaddig nem váltotta be a reményeket.” (Sokat elárul, hogy az oktatói minőségértékelésben az értékelési szempontok között első helyen szerepel az „Elkötelezett buddhista-e?” kritérium.) Kérdéses azonban, hogy mennyire célravezető ez az elzárkózás a más egyetemi képzésben végzett oktatók (pl. sinológusok, japanológusok, tibetisták stb.) alkalmazásától egy olyan helyzetben, amikor a főiskola oktatói létszáma és a minősített oktatók száma rendkívül lecsökkent az utóbbi években, és tovább csökkenhet. (Az LB látogatása előtt mondott le tisztségéről az egyik, tudományos fokozattal rendelkező szakirányfelelős.)

A teljes és nem teljes munkaidőben foglalkoztatott oktatók aránya (T/E) megfelel az elvárt 3:1 aránynak, 17 T és 4 E személy oktat a szakon (az önértékelés szakra vonatkozó adatai szerint).

Itt kell megjegyezzük, hogy az alap- és mesterszakra vonatkozó önértékelés oktatókra vonatkozó adatközlése nem könnyítette meg a helyzet áttekintését és külső értékelését. A közölt tantárgylista igen részletes, a képzés(ek) – *budo* specializáció nélküli – 396 tantárgyából mintegy 170 (kötelező) tantárgyat tartalmaz. A rendkívül magas számot – a specializációk mellett – az is magyarázza, hogy a több

félévben oktatott tárgyak félévenként külön-külön szerepelnek (pl. *buddhista meditáció 1, 2, ...6*). Ha a felsorolásban az azonos tárgyakat nem félévenként, hanem csak egyszer számoljuk, akkor a teljes alapszakra 48 tantárgy adódik. A 16 teljes munkaidőben foglalkoztatott (T) és 2 részmunkaidős (E) tantárgyfelelős közül összesen 4-nek van PhD fokozata, **a tantárgyfelelősök többsége (12 fő, 78%) tehát nem felel meg a minősítettségre vonatkozó akkreditációs elvárásoknak.** Hasonlóképpen **nem megfelelő, hogy több (6) tantárgyfelelős tanársegéd, vagy tudományos fokozat nélküli adjunktus.** (Rajtuk kívül egy személy többször főiskolai docensként, többször pedig adjunktusként került feltüntetésre az önértékelésben.) Egy oktató az alap- és mesterszakon összesen 11 tantárgy felelőse (5+6, ebből kettő azonos), ez is túllépi a maximálisan elfogadható 7 tantárgyas keretet.

Igen jelentős, a MAB által elfogadhatónál jóval magasabb egyes oktatók kreditterhelése. A maximális 35 kreditet hat oktató terhelése haladja meg (39, 44, 44, 44, 52, 54 kredit), további hat oktató terhelése 25 kredit feletti (26, 26, 28, 29, 30, 34 kredit). Így összességében **a szak nem felel meg az oktatói kreditterhelésre vonatkozó MAB elvárásoknak.**⁷

A teljes munkaidőben foglalkoztatott oktatók heti óraterhelése 7 és 18 óra között szóródik.

A főiskola célja, hogy oktatói minél előbb PhD fokozattal rendelkezzenek, ez a törekvés mindenképpen üdvözlendő. Négy teljes munkaidős oktató vesz részt jelenleg doktori képzésben, két további oktató 2014 őszén kezdi meg doktori tanulmányait.

Tudományos háttér

A főiskolán működik a *Nemzeti Innovációs Hivatal* által akkreditált *Kelet-Nyugat Kutatóintézet*, amely rendszeresen szervez konferenciákat. A főiskola tudományos folyóirata a *Keréknyomok*, kiadója pedig több főiskolai jegyzetet és tudományos igényű könyvet is kiadott már. Az oktatók egy része rangos nemzetközi konferenciákon is részt vesz és külföldi kiadványokban is publikál, más részükről ez nem mondható el, itt van még tere a fejlődésnek.

Az oktatók kutatásai nem feltétlenül kötődnek szorosan a képzéshez. Indokolt lenne az ilyen kutatások számának növelése, s a szakmai műhelyek, az oktatók kutatási együttműködésének ösztönzése. Jó lehetőséget kínálhat tematikus folyóiratszámok megjelentetése vagy a szakmai műhelyek eredményeinek közzététele.

(Lásd még a II.2.2. pontban a kutatás-fejlesztésről mondottakat.)

Infrastrukturális feltételek

A főiskola általános és speciális infrastruktúrája szerény, de megfelelő. A helyiségek kialakítása alapvetően a diákok igényeihez igazított, az oktatók számára igen szerény lehetőségeket biztosít. Ezen feltétlenül javítani kell a következő akkreditációs értékelésig, bár ez nyilván komoly anyagi terhet ró az intézményre. A főiskola külön telephelyen (Bükkmogyorósd határában) az egyházzal közösen elvonulási központot (*Uszó*) működtet, mely a hallgatók számára is rendelkezésre áll meditációs gyakorlatok céljára. (Az infrastruktúráról lásd még feljebb a II.3.5. pontban mondottakat.)

2. A képzési folyamat és eredményeinek elemző értékelése

A kurzusok jellege, módszertana

A tudásátadás módja komolyan épít a közvetlen és jó tanár-diák viszonyra. Előadások, szemináriumok, gyakorlatok, egyéni hallgatói munka, önálló és csoportfeladatok, egyéni konzultációs lehetőségek egyaránt vannak. A hallgatók a gyakorlati órák számát növelnék. Az önálló munkára való felkészítésre lenne komolyabban szükség.

Értékelés és ellenőrzés

Az elméleti tananyag számonkérése megfelelő, jó arányban található a szóbeli és az írásbeli számonkérés különféle válfajai. Fontos a szóbeli vizsgák nagyobb száma. A kurzusokkal kapcsolatos követelményeket a hallgatók minden félév elején a Neptunon keresztül megkapják. A hallgatói munka értékelését a TVSZ szabályozza.

⁷ A MAB elvárás a következő: „A teljes munkaidejű oktatók (AT) 2/3-ának oktatói terhelése nem haladhatja meg a 25 kredit és max. 5 gondozott/oktatott tantárgyat az adott szakon, összesen pedig legfeljebb 1/3-uk oktatói terhelése – alap- és mesterszakon – 25 kreditet meghaladhatja.” (Az oktatói terhelést a szak diszciplináris sajátosságait figyelembe véve a bizottságok eltérően is értékelhetik, mérlegelhetik.)

A szak speciális jellegénél fogva a gyakorlati képzés leginkább a buddhista hagyomány szerinti személyiségfejlesztésben jelenik meg, mely közvetítő eszközül a meditációs gyakorlatokra, többnapos elvonulásokra épít. A képzési program szerint továbbá jó néhány nyelvi-filológiai tantárgy gyakorlati jeggyel zárul.

A szakdolgozati témaválasztás – specializációjukkal összhangban – alapvetően a hallgatókra van bízva, de figyelembe veszik az előző évek diplomamunkáit is. Ennek gyakorlatában erőteljesebb oktatói részvétel és befolyás (a jelölt egyéni képességeinek felmérése, széles merítésű, jól megközelíthető téma) indokolt lenne. A témavezetővel való konzultáció rendszeres, a diákok minden segítséget megkapnak. A színvonalas, elsősorban a forrásszövegek fordításait tartalmazó szakdolgozatok tananyagként beépülhetnek az oktatásba is.

A képzési létszám és kapacitás, a képzés eredményessége, tehetséggondozás

Az alapképzésre tervezett hallgatói létszám nappali képzésben 120 fő, ez a képzési kapacitáshoz megfelelően kialakított. A jelentkezők száma 80–100 fő, ebből az utóbbi öt évben évente 60–80 főt vettek fel államilag támogatott képzésre, 3–5 főt költségterítéses képzésre. Esti képzésben a felvételi keret 60 fő, a 40–80 jelentkezőből 30–40 főt vettek fel államilag támogatott képzésre, 5–13 főt költségterítéses képzésben.

A képzési létszám az alapszak indulásakor jól pozicionált, de később a lemorzsolódás igen nagymérvű. Kevesen, a hallgatók mintegy 20 százaléka, szerez diplomát az alapszakos képzésben. A 3. félévben mért lemorzsolódás az utóbbi években 2010-ben volt a legmagasabb a nappali képzésben (47%), de 2012–13-ra a mutató 30% alá csökkent. A lemorzsolódás kezelésére van intézményi cselekvési terv. Hatékonysága most vizsgálják.

A szakon végzettek közül néhányan külföldi mesterképzésben folytatják tanulmányaikat, de a többség a főiskola saját mesterképzésére szeretne továbblépni. Az újonnan induló – thaiföldi egyetem kihelyezett képzéseként megvalósuló – mesterképzést is többen választanák, kérdés, hogy a rendkívül magas tandíj és az angol képzési nyelv mennyire lesz ennek akadálya. A főiskola preferálja, hogy a *buddhista tanító* mesterképzésre a *buddhista tanító* alapképzési szakon végzettek kerüljenek be, ezt az alapképzés sajátos, Magyarországon egyedülálló jellegével magyarázzák.

A mesterképzésre felkészítés megfelelő. A főiskolán tanulmányvezető-tanácsadó, valamint tutori-mentori program működik. Az intézmény viszonylag kis méretének is köszönhető, hogy az oktatói-hallgatói együttműködés, a tehetséges diákok segítése intenzívebb, mint egy nagy egyetemen. A hallgatók egyéni, személyre szabott értékelést is kapnak tanáraiktól.

3. Minőségbiztosítás, minőségfejlesztés rendszere és eredményei

A szak „gazdája”, menedzselése

Mint feljebb jeleztük, a szak vezetésében kettős irányítás érvényesül: a szakmai szakfelelős mellett egyházi felelős is tevékenykedik. Sőt, további két-két képzési szint felelős is kijelölésre került (alap-, illetve mesterképzés, szakmai és egyházi felelős). E kettős vezetési struktúra kialakítása a 2010–12-es jelentős oktatói létszámleépítés nyomán történt, a kialakult érzékenységek kezelése céljából. A külső szemlélők, értékelők számára azonban erősen kérdéses, hogy valóban szükséges-e a (kétszer) kettős vezetés fenntartása. A képzések hitéleti felügyeletének biztosítására talán más megoldás is kialakítható volna. Nem világos továbbá, hogy pontosan mi a feladata és hatásköre a szakfelelősök alá rendelt képzési szint felelősöknek, mi indokolja e pozíciók fenntartását, különös tekintettel arra, hogy jelenleg egy-egy szak működik csak alap- és mesterszinten is. Feltétlenül javasolt a szak irányításának átgondolása és egyszerűsítése, egyszemélyi szakfelelős oktató megbízása. (Annál is inkább, mivel a főiskola minden egyes oktatója tagja a Szenátusnak, lásd a II.1. pontban).

Belső, rendszeres minőségbiztosítás, DPR (intézkedések, reakciók)

A főiskola minőségbiztosítási rendszeréről, benne az oktatók minőségének biztosításáról részletesen a fenti II.3. fejezet számol be.

Az oktatók alkalmazásának fő szempontjai a buddhizmus iránti elkötelezettség, a tanári-pedagógusi elhivatottság, a szakmai felkészültség, az élő tapasztalatok, a példamutatás. Az oktatók szinte mindegyike a főiskolán már alkalmazott tanárok ajánlásával került felvételre. Az oktatói korfa felül széle-

sedik, a teljes munkaidőben foglalkoztatott oktatók döntő része (12 fő) a 45–65 év közötti korosztályhoz tartozik, négy fiatalabb és két 65 év feletti oktató van, így veszélyben lehet az egyenletes oktatói utánpótlás.

A hallgatók felvételénél a motiváltság és a nyitottság a fő szempontok.

Az oktatási folyamatban a hallgatói véleményeket igen komolyan veszik, az észrevételek nyomán az érintett oktatók változtatnak a kifogásolt módszertani elemén, illetve bővítik az adott kurzus tematikáját.

A képzési kimeneteket illetően a készségfejlesztésen van a hangsúly. Mivel az alapszakon végzett buddhista tanítók iránt nem számottevő a hazai munkaerő-piaci kereslet, a végzettek többsége más területen helyezkedik el (vagy már dolgozik), vagy továbbtanul. Bármi legyen is azonban a munkájuk, a főiskolán elsajátítottaknak nagy hasznát veszik munkafeladataik megoldása során, problémás helyzetek kezelésében, saját életvezetésükben.

4. A szak összefoglaló értékelése (jelen, jövő) C-SWOT analízisüket is figyelembe véve

Lásd feljebb az intézményi részben, a II.1. fejezetben.

5. Minőségfejlesztési javaslatok, ajánlások

1. A főiskola készítsen intézkedési tervet arra vonatkozólag, hogy hogyan tudja elérni a megfelelést a tudományos fokozattal rendelkező tantárgyfelelősök vonatkozásában, valamint a tantárgyfelelősök túlterheltsége tekintetében.
2. Javasolt a szak irányításának egyszerűsítése, a szakfelelős egyszemélyi felelős szakmai vezetőként való megbízása.
3. Az oktatók munkafeltételei – a rendelkezésre álló anyagi források függvényében – javíthatók (saját személyes munkatér, iroda kialakítása), ez valószínűsíthetően a képzés minőségét is emelné.
4. Javasolt az idegen nyelvi kompetenciák hangsúlyosabb fejlesztése a hallgatók körében, elsőként az angol nyelv tekintetében.
5. A magas színvonalú oktatáshoz a buddhizmus témakörében idegen nyelven fellelhető szakirodalomnak a hallgatókkal való kiterjedtebb megismertetése ajánlott.

<i>A Tan Kapuja Buddhista Főiskola</i>	Akkreditációs minősítés
<p>buddhista tanító mesterképzési szak (4 félév)</p> <p>szakindítási MAB határozat: 2006/1/IX/3/7</p>	<p>2014/8/IX/6/2. SZ. MAB HATÁROZAT</p> <p style="text-align: center;">A</p> <p>A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2019. december 31-ig hatályos, a megjelölt hiányosságokra reagáló intézkedési terv 2015. március 31-ig történő benyújtása mellett és 2015 szeptemberében indítandó követő (monitor) eljárás közbeiktatásával..</p>

1. A jogszabályi és az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A képzési terv

A tanterv megfelel a jogszabályi követelményeknek és biztosítja a KKK-ban rögzített képzési célok elérését. A fő képzési cél a buddhista tanító alapképzési szakon elsajátított ismeretek és kompetenciák további bővítése és elmélyítése. Az adott alapképzésre épülés miatt a mesterszak nem nyitott más alapképzést végzett hallgatónak, ezt a tanterv is tükrözi. A buddhista szövegek nyelveit a mesterképzésben is tanítják (szanszkrit, páli, japán), bár az utóbbi években sajnos több keletkutató szakember távozott a főiskoláról, s hiányuk érezhető a mesterszintű oktatásban is. A KKK-ban megnevezett szakirányok közül (melyek az Nftv. 108. § 33.pontja szerint már nem tekinthetők szakirányoknak nem indul mindegyik tanévben valamennyi, a jelentősen lecsökkent tanári állomány ezt nem is tenné lehetővé. A mesterképzésben nincs *budo* szakoktatói specializáció, a többi specializáció azonos az alapképzési szakon meglévőkkel.

Személyi feltételek

A mesterszak oktatói állománya lényegében azonos az alapképzési szakéval, egy oktató van, aki csak az alapképzési, s egy másik, aki csak a mesterképzési szakon oktat. Az alapképzési szakra vonatkozó fenti megállapítások tehát a mesterszakra is érvényesek. Az akkreditációs elvárások szempontjából a mesterszakon is fennállnak a következő problémák:

- Kettős (szakmai és hitelíti) szakvezetés.
- A mesterszakon oktatott, az összes szakirányt tekintve 26 kötelező tantárgyat 12 személy jegyzi tantárgyfelelősként, 11 teljes munkaidőben foglalkoztatott (T) és 1 részmunkaidős (E) oktató. Közülük összesen 4-nek van PhD fokozata, **a tantárgyfelelősök többsége (66%) tehát nem felel meg a minősítettségre vonatkozó akkreditációs elvárásoknak.**
- Hasonlóképpen **nem megfelelő, hogy egy tantárgyfelelős tanársegéd, egy pedig tudományos fokozat nélküli adjunktus.** (Rajtuk kívül egy személy többször főiskolai docensként, többször pedig adjunktusként került feltüntetésre az önértékelésben.)
- Egy oktató az alap- és mesterszakon összesen 11 tantárgy felelőse (5+6, ebből kettő azonos), ez is túllépi a maximálisan elfogadható 7 tantárgyas keretet.
- Igen jelentős, a MAB által elfogadhatónál jóval magasabb egyes oktatók kredit-terhelése. A maximális 35 kreditet hat oktató terhelése haladja meg (39, 44, 44, 44, 52, 54 kredit), további hat oktató terhelése 25 kredit feletti (26, 26, 28, 29, 30, 34 kredit). Így összességében **a szak nem felel meg az oktatói kreditterhelésre vonatkozó MAB elvárásoknak.**⁸

⁸ A MAB elvárás a következő: „A teljes munkaidejű oktatók (AT) 2/3-ának oktatói terhelése nem haladhatja meg a 25 kredit és max. 5 gondozott/oktatott tantárgyat az adott szakon, összesen pedig legfeljebb 1/3-uk oktatói terhelése – alap- és mesterképzést is figyelembe véve – lehet 35 kredit és max. 7 gondozott/oktatott tantárgy.” (Az oktatói terhelést a szak diszciplináris sajátosságait figyelembe véve a bizottságok eltérően is értékelhetik, mérlegelhetik.)

A teljes és nem teljes munkaidőben foglalkoztatott oktatók aránya (T/E) megfelel az elvárt 3:1 aránynak, 17 T és 2 E személy oktat a mesterszakon (az önértékelés szakra vonatkozó adatai szerint).

A teljes munkaidőben foglalkoztatott oktatók heti óraterhelése 7 és 18 óra között szóródik.

A főiskola célja, hogy oktatói minél előbb PhD fokozattal rendelkezzenek, ez a törekvés mindenképpen üdvözlendő. Négy teljes munkaidőben foglalkoztatott oktató vesz részt jelenleg doktori képzésben, két további oktató 2014 őszén kezdi meg doktori tanulmányait.

Tudományos háttér

Lásd feljebb az alapképzési szakról, valamint a II.2.2. pontban a kutatás-fejlesztésről mondottakat.

Infrastrukturális feltételek

Lásd feljebb az alapképzési szakról, valamint a II.3.5. pontban az infrastruktúráról mondottakat.

2. A képzési folyamat és eredményeinek elemző értékelése

A kurzusok jellege, módszertana

A tudásátadás módja komolyan épít a közvetlen és jó tanár-diák viszonyra. Előadások, szemináriumok, gyakorlatok, egyéni hallgatói munka, önálló és csoportfeladatok, egyéni konzultációs lehetőségek egyaránt vannak. A hallgatók a gyakorlati órák számát növelnék. Az önálló munkára való felkészítésre lenne komolyabban szükség.

Értékelés és ellenőrzés

Az alapképzési szakéval azonos, lásd ott.

A képzési létszám és kapacitás, a képzés eredményessége, tehetséggondozás

A mesterképzésre tervezett hallgatói létszám nappali képzésben 20–40 fő, ez a képzési kapacitáshoz megfelelően kialakított. A jelentkezők száma 15–28 fő, ebből az utóbbi években évente 13–15 főt vettek fel államilag támogatott képzésre, 1–4 főt költségterítéses képzésre. A 2010/11-es és 2013/14-es tanévben nem hirdették meg a mesterképzést. Ezen a szakon nem működtet a főiskola esti képzést.

A mesterszakon diplomát szerzők száma igen alacsony, évente 2–6 fő, azaz a beiratkozott hallgatók mintegy 20 százaléka szerez diplomát. Mindazonáltal, aki a mesterképzésben részt vesz világosan tudja milyen célt kíván elérni. A 3. félévben mért lemorzsolódás az utóbbi években 2011-ben volt a legmagasabb a (39 %), 2012–13-ra a mutató javult. Mindemellett az alacsony hallgatói létszám emelésére és a hallgatók megtartására fokozottabban kellene törekedni. Ezt szolgálhatja a képzési struktúra átalakítása, oktatói szakmai követelmények emelése, áthallgatások rendszerének kidolgozása, Erasmus-programba való hatékonyabb bekapcsolódás, a hallgatók idegen nyelvi képzésének (hatékonyságának) javítása. A keleti nyelvi kompetenciák hiánya gyakran korlátozza a hallgatók önálló tanulását, illetve kutatásának lehetőségét.

Az önálló kutatáshoz szükséges módszertan oktatása nem a kívánt mélységben történik. Kutatás-módszertani kurzus nem része a képzésnek, a szabadon választható tárgyak között is csak egy *Academic writing* és egy *Esszéírás* c. tantárgy szerepel. A szakon folyó jó szakirányú felkészítés lehetőséget ad a végzett hallgatóknak más intézményekben való további tanulásra, a PhD képzésbe való könnyebb belépés elősegítésére azonban hasznos volna tudománytani, kutatás-módszertani kurzus(ok) beiktatása az érdeklődő hallgatók számára.

A főiskolán tanulmányvezető-tanácsadó, valamint tutori-mentori program működik. Az intézmény viszonylag kis méretének is köszönhető, hogy az oktatói-hallgatói együttműködés, a tehetséges diákok segítése intenzívebb, mint egy nagy egyetemen. A hallgatók egyéni, személyre szabott értékelést is kapnak tanáraiktól.

3. Minőségbiztosítás, minőségfejlesztés rendszere és eredményei

A szak „gazdája”, menedzselése

Az alapképzési szakra vonatkozó megállapítások (lásd feljebb) a mesterszakra is érvényesek.

Belső, rendszeres minőségbiztosítás, DPR (intézkedések, reakciók)

A főiskola minőségbiztosítási rendszeréről, benne az oktatók minőségének biztosításáról részletesen a fenti II.3. fejezet számol be.

Az alapképzési szakra vonatkozó megállapítások (lásd feljebb) a mesterszakra is érvényesek.

4. A szak összefoglaló értékelése (jelen, jövő) C-SWOT analízisüket is figyelembe véve

Lásd feljebb az intézményi részben, a II.1. fejezetben.

5. Minőségfejlesztési javaslatok, ajánlások

1. A főiskola készítsen intézkedési tervet arra vonatkozólag, hogy hogyan tudja elérni a megfelelést a tudományos fokozattal rendelkező tantárgyfelelősök vonatkozásában, valamint a tantárgyfelelősök túlterheltsége tekintetében.
2. Javasolt a szak irányításának egyszerűsítése, a szakfelelős egyszemélyi felelős szakmai vezetőként való megbízása.
3. Az oktatók munkafeltételei – a rendelkezésre álló anyagi források függvényében – javíthatók (saját személyes munkatér, iroda kialakítása), ez valószínűsíthetően a képzés minőségét is emelné.
4. Javasolt az idegen nyelvi kompetenciák hangsúlyosabb fejlesztése a hallgatók körében, különösen az angol nyelv tekintetében, melyből a mesterfokozat megszerzéséhez államilag elismert, középfokú (B2) komplex típusú nyelvvizsga szükséges.
5. A magas színvonalú oktatáshoz a buddhizmus témakörében idegen nyelven fellelhető szakirodalomnak a hallgatókkal való kiterjedtebb megismertetése ajánlott.
6. A PhD képzésbe való könnyebb továbblépés elősegítése érdekében javasolt a szak képzési kínálatába illeszteni (kidolgozni) az önálló kutatáshoz szükséges módszertan oktatását.

Függelék

A Tan Kapuja Buddhista Főiskola által folytatott képzések

hitéleti képzési terület

alapképzés (BA)

buddhista tanító (N,E)

mesterképzés (MA)

buddhista tanító (N)

A látogató bizottság tagjai:

Kránitz Mihály egyetemi tanár, PPKE, az LB elnöke

Dezső Csaba adjunktus, ELTE

Fajcsák Györgyi igazgató, Hopp Ferenc Kelet-Ázsiai Művészeti Múzeum

Kovács Árpád ny. főiskolai docens, PTE

Gulyás Tibor egyetemi hallgató, PTE (HÖÖK delegált)

Az eljárás MAB referensei:

Szántó Tibor, Bátovszky Marianna

A látogatás időpontja: 2014. április 2.